

RAFAEL TERMES CARRERÓ

Presidente la Asociación Española de Banca Privada

Liberalización y desintermediación financiera

Conferencia-coloquio celebrada en la Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales
de la Universidad de Barcelona el 3 de abril de 1984 correspondiente a la tercera
sesión del **Seminario de Economía Española**. Antonio Flores Lemus

I

A mi em fa feliç reunir-me amb professors de la Universitat i molt més si es tracta de la Universitat de Barcelona i encara més si es tracta de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales, i per tant em teniu aquí, o millor dit, a la vostra total i plena disposició.

Des del mateix moment en que em van explicar aquesta idea tan simpàtica que teniu de reunir aquí a gent, que té potser aquest mèrit, i és que vivim un determinat aspecte de la vida econòmica del país en la nostra tasca diària, i doncs em fa feliç venir a discutir aquí amb vosaltres, perquè estic segur de que aprendré molt.

He vist que s'havien repartit dos documents. L'un és el més recent, que és l'Informe que anyalment presento a l'Assemblea General de l'Associació de Banca Privada, que es compon de tres parts: la primera és una visió de l'any passat, en aquest cas l'any 1983; la última és unes previsions en la mesura en que hom és capaç de preveure el futur de l'any 1984, i entremig hi ha tots els problemes que diàriament hem tingut que afrontar dintre de la nostra associació, que és una associació professional, de defensa dels interessos d'un sector, concretament el sector bancari i és un relat, una relació, de tot el que hem fet i de les dificultats que hem tingut per fer viure el nostre sector, que és el de la banca privada.¹

L'altre document, que no sabia que s'hagués repartit, és un document que vaig presentar a l'Assemblea de les reunions anyals d'Intermoney, ara fa un any, a Palma de Mallorca, parlant d'un tema molt concret que és el de la desintermediació i el de la lliberalització del sistema financer.²

Molt bé. Són aquests documents, com podien ser uns altres o cap, que poden servir com a punt de partida per les vostres preguntes.

1. Este Informe fue presentado a la Asamblea General ordinaria de la Asociación Española de Banca Privada en Madrid el día 26 de marzo de 1984.

2. Conferencia pronunciada por el Sr. Termes en las *X Jornadas sobre Mercado Monetario*, organizadas por Intermoney, en Palma de Mallorca el 6 de mayo de 1983.

COL·LOQUI

En aquest país que està en crisi, quan es comença a veure les notícies a través del diari, es veu que els bancs tenen uns beneficis realment fabulosos. Donat que tota la resta del país va de cap a caiguda, jo agrairia que ens expliqués una miqueta el seu punt de vista sobre el tema.

Sí, sí, amb molt de gust. Efectivament, aquest és un tema conflictiu, polèmic, els beneficis de la banca en una situació, crítica del país, en la qual doncs en sofreixen molts dels nostres empresaris. Bé, jo dic en aquest informe, potser heu tingut oportunitat de llegir-ho, que quan arriba aquesta època es fa bastant de soroll amb motiu dels beneficis de la banca. I es fa soroll, perquè hi ha, entenc jo, gent interessada en fer aquest soroll, perquè a més a més això acostuma a coincidir amb un moment en que es comença a discutir el conveni col·lectiu del nostre sector i naturalment, per apoiar reivindicacions d'augments salarials, va molt bé dir que les empreses guanyen molts diners i per tant, doncs, es magnifiquen els resultats.

Jo sempre he estat una mica escèptic en quant a aquest triomfalisme. Jo sempre parlo bastant clar, no m'amago de les coses, i dic que gran part de la culpa d'aquest triomfalisme dels resultats bancaris la tenen els propis banquers, i això és natural, perquè ells han de defensar el producte que venen, i han de dir, doncs, que van molt bé i que aquest any ho han fet més bé que l'any passat i que per tant ells, doncs. . . Ara, com que jo no tinc obligació de respondre de cap banc en concret, sinó de defensar la institució col·lectivament, em sembla que aquests beneficis que a vegades es proclamen d'aquesta manera que dóna lloc a l'escàndol, em fa l'efecte que no respon del tot a la realitat.

En primer lloc es diu que els beneficis d'aquest any han estat més grans que l'any passat, i els de l'any passat més grans que el de l'altre, i els de l'altre més que els de l'altre i cada any els beneficis són més grans. Malauradament que no fos així. Cada any els beneficis en xifres absolutes han de ser més grans perquè cada vegada són més grans els mitjans posats en joc per guanyar aquests beneficis. Des de fa el menys deu anys, des del 73 fins el 83, només un any, que va ser l'any passat, el 82, es va trencar aquesta línia creixent dels beneficis, que un any siguin més

grans que els de l'altre. Dir que els beneficis d'aquest any són els millors del quinqueni o els millors de la dècada, doncs igual es podria dir els millors del segle, perquè naturalment cada any són més grans els beneficis, perquè cada any són més grans els mitjans posats en joc per a obtenir aquests beneficis.

El que nosaltres hem de mirar és la relació que existeix entre aquests beneficis i l'actiu total de la banca posat en joc. Si en l'any 1973, posem deu anys enrera, 1973, els beneficis abans d'impostos de la totalitat de la banca representaven un 1,30% de l'actiu total, o sigui que per cada cent pessetes posades en joc es guanyava una pesseta i trenta cèntims, en arribar a 1983 per cada 100 pessetes posades en joc es guanyen 0,65 pessetes. Això per mi és un reflexe claríssim de que la banca del 73 al 83 ha perdut el 50% de la seva capacitat de generar beneficis en relació amb els mitjans en joc.

Naturalment que els beneficis de 1983 han estat molt més grans, en xifres absolutes, que els beneficis del 73, però el benefici relatiu, o sigui la relació que existeix entre el benefici abans d'impostos i l'actiu total posat en joc ha caigut d'un 50%.

Per altra banda, la xifra de beneficis que es presenta aquest any concretament, i cada any, és una barreja dels beneficis dels bancs que han guanyat diners i les pèrdues dels bancs que n'han perdut, o sigui que és una xifra neta. I aquest any sembla molt espectacular, i per això aquests titulars que hem llegit a la premsa fa molts pocs dies.

Si els beneficis dels bancs que han guanyat diners, diem, en números rodons són 154.000 milions, els beneficis dels bancs, deduits els que han perdut, han estat 128 mil milions. Si comparem aquests 128 mil milions amb els 96 que en xifra neta es van guanyar l'any passat, ens trobem que hi ha un increment del 32%. Però aquest 32% és enganyós perquè comprèn el creixement dels beneficis dels bancs que guanyen i la disminució de les pèrdues dels bancs que perden diners. I perquè han millorat els bancs que perden diners, entre 1982 i 1983?. Doncs per una raó molt senzilla, perquè l'any 1982 van aflorar una certa quantitat important de pèrdues que no es posaven de manifest, perquè els bancs, com altres empreses, fan tot el que poden per amagar els seus resultats negatius, fins el moment en que no tenen més remei que posar-los de manifest.

I en l'any 1982 van aflorar moltes pèrdues que estaven remansades d'anys anteriors i que aquest any van sortir. Com l'any 1983 ja estaven aflorades totes aquestes pèrdues, aquest any han estat inferiors les pèrdues que han tingut, i hi ha hagut una millora en els bancs que perdien

diners.

Per tant, resumint aquest tema de la barreja de bancs amb benefici i bancs amb pèrdues: el creixement en xifres absolutes dels bancs que guanyen diners ha estat de l'11%. Com que hi ha hagut una millora del 40% en els bancs que en perden de diners, la millora en el net ha estat de l'ordre del 32%. Però és un 32% que no reflecteix, al meu entendre, la realitat, perquè emmascara o engloba el resultat dels bancs que guanyen, que no han crescut més que un 11% i els bancs que perden, que han perdut un 40% menys que el que perdien l'any passat.

Aleshores, si agafem aquests bancs en situació normal, que són els bancs que guanyen diners i veiem que han augmentat un 11% la xifra dels beneficis, i després comparem l'actiu total mig d'aquests bancs i veiem que ha crescut un 16%, el resultat, l'eficiència, la capacitat de generar beneficis en situació normal, entre 1982 i 1983, ha anat de cap a caiguda. Perquè si els mitjans que han posat en joc han crescut un 16% i el seu benefici només ha crescut un 11%, vol dir que si l'any passat el conjunt dels bancs en situació normal havia guanyat 91 cèntims per cada cent pessetes posades en moviment, aquest any ha guanyat 86 cèntims per cada cent pessetes posades en moviment. Per tant, essent, diguéssim, raonable o satisfactòria la xifra de benefici, el benefici percentual ha anat de cap a caiguda.

I després de dir tot això, voldria afegir que la meua argumentació no s'interpreti com un desig d'amagar o de dissimular que els bancs guanyen diners, perquè des del meu punt de vista, clarament partidari de l'empresa d'economia privada, considero que la prova de l'eficiència d'una empresa mercantil és guanyar diners. I si els bancs no guanyessin diners, molt malament pel país. Per tant, entenc que els bancs, i això sé que pot ser criticat, ni s'han d'avergonyir ni s'han de fer perdonar el guanyar diners, perquè em sembla que la mesura de la seva eficàcia, més que en qualsevol altra activitat, és precisament guanyar diners.

I si tenim un sistema financer, bancs i caixes, sòlids, tindrem un problema de menys en el país que ja en té prou. Si al costat de la crisi empresarial, d'altres sectors, tinguéssim crisi del sector bancari, que ja l'hem sofert i en quantia important, i afortunadament hem lograt superar-la, si tinguéssim que els bancs en situació normal estessin en una situació de beneficis deficient, els problemes del país serien molt més grans. Per tant, a mi em sembla que no és dolent que els bancs guanyin diners. Expliquem de quina manera els guanyen, el que signifiquen aquests beneficis en proporció amb els mitjans posats en joc, i crec que aquesta postura clara i sense dissimulació és la que jo puc aportar aquesta tarda aquí.

Aquest percentatge tan baix de benefici per cent, com ho explicaria? Hi ha aquí un element de pacte amb la crisi econòmica, hi ha un element de productivitat bancària, hi ha un element d'intervencionisme? . . . com podria explicar un percentatge que a primera vista —i crec que també en una anàlisi profunda—, resulta baix? Què està passant?

Em sembla que la seva pregunta és molt oportuna, perquè efectivament és un percentatge molt baix, tan baix que la sensibilitat dels resultats ens diria que amb una petita variació del marge, tenint en compte quines són les despeses d'estructura, ens podrien posar en pèrdua.

Quan estava en el Banc Popular, tenia un president andalús que deia sempre, d'una manera molt gràfica, “donde no hay beneficio, cerca está la pérdida”, que vol dir que quan es guanya una cosa tan minsa, tan escassa, el 0,87%, vol dir que una mica que es tanqui la cosa t'has posat en xifres vermelles.

Com s'explica? Hi ha un impacte repercutit de la situació de crisi. Moltes vegades diuen, “oh, la banca va sempre bé; en mig de la situació crítica els altres perden diners i la banca en guanya”. Jo dic, sembla que en guanya, comptabilitza, però que els hagi guanyat ja és més problemàtic, ja és més difícil.

Perquè, quin és el nostre actiu?. El nostre actiu són les empreses, els crèdits que nosaltres concedim els concedim a les empreses. Els concedim pensant que són empreses bones, perquè si no, ja no els hi donàriem, però d'aquí al moment del venciment, les empreses que eren bones es poden fer dolentes, i aquells crèdits que havíem concedit amb l'esperança de guanyar, per recuperar el principal i guanyar un interès sobre aquest principal, es poden convertir en fallides. No cobrar ni els interessos ni el principal. Aleshores quan diuen que la crisi no arriba mai a la banca, és qüestió de saber quan de temps durarà la crisi, perquè a mida que van pujant les aigües potser també arribaran a les muralles fortes d'aquest sector que sembla tan invulnerable. I efectivament, això està passant.

I això es veu sobre tot en les provisions que nosaltres tenim necessitat de fer per amortir, amortitzar aquests deutors que comencen per ser morosos, és a dir, no paguen al seu dia, es fan dubtosos i acaben essent fallids. Aquesta és l'evolució, quan un no paga al seu venciment pots començar a dubtar de si pagarà algun dia. Si passen un any, dos anys, tres anys i no t'ha pagat, gairebé ho pots donar per perdut, i aleshores, efectivament, el que començava a ser morós passa a ser dubtós i

acaba essent fallid, i aquesta provisió s'ha de fer.

Aquest any, efectivament, les provisions per sanejament de crèdits, és a dir, per provisió de dubtosos i fallids, ha estat del 0,93% dels actius totals mitjos manejats, contra el 0,67% de l'any passat.

Això que acabo de dir com una explicació d'aquest resultat dolent, que és l'impacte de la crisi sobre el nostre actiu, que ens obliga a provisionar, alguns ho volen veure com una manera d'amagar beneficis: "la banca diu que només guanya el 0,87, perquè n'ha destinat més que el que ha guanyat; en xifres absolutes, si ha guanyat 144 mil milions, abans d'impostos, n'ha destinat 154.000 milions a provisionar els crèdits".

El que sigui una xifra important no significa res, el que significa és sapiguer si és suficient o és insuficient. Jo crec que si alguna cosa s'ha de dir és que és insuficient, i aquest és el parer del Banc d'Espanya, perquè el Banc d'Espanya que ens obliga a provisionar els crèdits d'acord amb aquestes regles que són funció de l'antiguitat de les deutes no satisfetes, en el moment que va establir aquestes regles, per no produir un impacte massa fort sobre els bancs els hi va donar un calendari d'acomodació i tots els bancs diuen, nosaltres —i aquí ve aquella diferència entre quan jo parlo, que no parlo en nom de ningú, i cada banc parla en nom d'ell— el nostre banc està per sobre de les exigències del Banc d'Espanya.

Què vol dir això? Analitzem-ho; està per sobre de les exigències del Banc d'Espanya en quan a aprovisionament de crèdits dubtosos. Què vol dir això? El Banc d'Espanya exigeix una quantitat; els bancs la tindran que tenir coberta a finals de 1986; a finals de 1983 en que havessin acomplert el 40% dels fons mínims exigibles a finals de 1986, els bancs havien complert. Si estaven una mica per sobre poden dir, estem una mica per sobre de les exigències del Banc d'Espanya. Per mi estan per sota de les exigències del Banc d'Espanya, perquè estan a un 60% encara de distància del provisionament que havien de fer.

El Banc d'Espanya els hi ha donat una tolerància per a fer-ho? Això és una cosa. Que l'exigible és més del que han fet? Es una altra cosa. Al meu entendre, les provisions que estan fetes són insuficients per la necessitat de provisionar els deutors dubtosos.

Aquí sou principalment economistes, però estic segur de que hi ha també advocats, i aleshores els advocats saben que quan un deutor es presenta en mora i han de reclamar-hi pels procediments habituals, les possibilitats de recuperar aquest deutor, són d'un percentatge determinat. Després de les provisions fetes a finals de 1983, els deutors dub-

tosos que té la banca representen més del 4% de tot l'actiu subjecte a risc, quan fa tres o quatre anys no passava del 2%. Això és una expressió, una manifestació del deteriorament que ha sofert el risc. El risc ha empitjorat. Per cada 100 pessetes que teníem de crèdit concedit, si fa dos anys teníem 2% que era morós, aquest any tenim 4,5% que és morós; s'ha deteriorat.

Tots aquests deutors dubtosos estan aprovisionats en la mitja de tota la banca espanyola aproximadament al 50%. Això voldria dir que pensem que l'altre 50% és recuperable. Els qui estan acostumats a executar crèdits, a perseguir crèdits dubtosos em podran dir si l'esperança de recuperar aquest 50% dels que fa tres anys que deuen i no han pagat, és molt alta o no ho és.

Però apart d'això diré que aquest 50% és la mitja, i la mitja significa doncs que n'hi ha uns que estan per sobre i uns que estan per sota de la mitja, i com que jo sé que n'hi ha alguns que estan bastant per sobre d'aquesta mitja vol dir que hi ha bancs, bastants bancs a Espanya, que estan per sota de tenir aprovisionats els seus crèdits de morosos al 50%. Que a lo millor només els tenen provisionats al 20% o al 30%. I que hi ha un 70% de pèrdua no coberta, de risc de pèrdua no cobert, a mi em sembla perillós.

Per tant, crec que aquesta crisi es reflecteix en la banca precisament en aquesta necessitat de provisionar i que l'aprovisionament que ha fet la banca en aquest moment no és suficient pel que hauria de ser, donat l'estat de crisi general de l'economia.

En quan a la intervenció estatal em podria estendre una mica, apartant-me, potser, del tema dels resultats, per dir el següent. A l'any 1977 l'equip econòmic que presidia un col·lega vostre, el professor Fuentes Quintana, va començar a dir que el sistema financer espanyol estava massa intervingut, que s'havia de lliberalitzar, que havia que disminuir el percentatge de fons captius de disposicions administratives.

En aquests papers que teniu hi ha un quadret molt interessant. (Tabla 1). L'any 1977 el coeficient de caixa que teníem era del 5,50%, quan diem del 5,50%, volem dir del passiu computable pel coeficient de caixa que a grosso modo són els creditors, són els depositants; el 5,50% el teníem immobilitzat en caixa sense cap remuneració. I hi havia un coeficient d'inversió obligatòria del 25%; vol dir que un 25% d'aquests mateixos recursos captats havien d'estar invertits, utilitzats en determinades inversions creditícies assenyalades per l'Estat. Concretament hi havia 13% de fons públics, hi havia 3% d'exportació i la resta era de finançament de béns d'equipament, màquines, vaixells, etc., etc. Molt

TABLA 1

Evolución de los coeficientes

	Coeficiente de caja (1)	Depósitos obligatorios (2)	Bonos tesoro o CRMs, o pagarés tesoro (3)	Coeficiente inversión			Total	
				Regulación monetaria (4)	Distribución de crédito (5)	Total (6)		
				(1)+(2)+(3)+(4)=(7)	(7)+(5)=(8)			
V-1977	5,50	0,00	0,00	-	25,00	25,00	5,50	30,50
XII-1978	5,75	1,00	0,62	-	23,25	23,25	7,37	30,62
VII-1979	5,75	3,00	0,32	-	22,50	22,50	9,07	31,57
III-1980	5,75	3,00	1,13	-	22,40	22,40	9,88	32,28
XI-1980	5,75	3,00	1,70	-	22,00	22,00	10,45	32,45
X-1981	5,75	3,00	4,89	-	21,00	21,00	13,64	34,64
XII-1982	6,75	3,00	4,66	-	21,00	21,00	14,41	35,41
IV-1983	6,75	4,00	6,83	-	21,00	21,00	17,58	38,58
VIII-1983	7,75	4,00	7,54	-	21,00	21,00	19,29	40,29
XII-1983 (e)	7,75	4,00	8,98	-	21,00	21,00	20,73	41,73
I-1984 (e)	7,75	4,00	9,11	-	21,50	21,50	20,86	42,36
I-1984 (e)	7,75	4,00	9,11	3,50	21,50	25,00	24,36	45,86
I-1984 (e)	20,00		9,11	3,50(1)	21,50	25,00	29,11	50,61
II-1984 (e)	18,00		10,00	3,50(1)	21,50	25,00	28,00	49,50

(e) Parcialmente estimado.

(1) Incluido en el 10 por ciento de Pagarés del Tesoro.

FUENTE: Asociación Española de la Banca.

bé. Això era la inversió obligatòria a tipus de rendibilitat baix, o sigui de l'ordre del 9%, del 10%, en aquella època. Els fons públics en aquella època rendien al 6%, i el fons de caixa, el coeficient de caixa, no et rendia res.

I l'equip governant diu: tenim que lliberalitzar, tenim que baixar el coeficient d'inversió obligatòria, tenim que reduir-lo, perquè la banca té de disposar, per ser més eficient, de més llibertat en la utilització dels recursos captats de clients. I decreta una baixa gradual, mensual, del coeficient aquest del 25% fins a portar-lo al 21%. Molt bé. No nego en absolut, la bona voluntat d'aquesta declaració. El que succeeix és que el desembre del 78, quan aquest coeficient d'inversió, de distribució de crèdit a sectors privilegiats, havia baixat el 23,25, el coeficient de caixa, que estava al 5,50 havia pujat al 5,75, i havia aparegut un nou coeficient que era el coeficient de dipòsits obligatoris de l'1%, i a més a més la política monetària havia colocat —aleshores en deiem bons del Tresor, després es van convertir en certificats de regulació monetària— en un percentatge del 0,62% de la mateixa base computable.

El resultat era, que quan deien que havíem de disminuir els fons captius, els havien pujat del 30,50 al 30,60, malgrat haver baixat el coeficient d'inversió obligatòria del 25 al 23,25, o sigui que la necessitat de finançament del dèficit del sector públic havia més que compensat l'actitud lliberalitzadora dels que baixaven el coeficient d'inversió obligatòria.

No em vull fer pesat, però si aneu baixant aquest quadre veureu que el juliol del 79 el coeficient de dipòsits obligatoris havia pujat al 3; anem baixant, i el desembre del 82 el coeficient de caixa ja havia pujat al 6,75, el coeficient de dipòsits obligatoris estava al 3, i els certificats de regulació monetària colocats per exercir el drenatge de fons necessaris per a finançar el dèficit del sector públic, havia pujat al 4,66. El coeficient d'inversió obligatòria havia baixat al 21: l'actitud lliberalitzadora, els béns lliberals del Fuentes Quintana havien produït els seus fruits, estaven al 21%, però tota la idea lliberalitzadora havia mort en mans del dèficit del sector públic, en mans de la política monetària que s'havia desenvolupat com a conseqüència del creixent dèficit del sector públic.

I això, que ens porta? a quina conclusió ens porta? Si voleu, a una conclusió filosòfica, i és que és impossible lliberalitzar el sistema financer quan el dèficit públic, que vol dir la despesa excessiva de l'estat, fa que el finançament d'aquest dèficit es faci tan pesat que per mitjans de mercat no es pot realitzar. I aleshores, el més lliberal de totes les nostres autoritats, no té més remei que arriar bandera i dir no podem ju-

gar més al mercat, tenim que intervenir el sistema financer mitjançant coeficients per obtenir els recursos necessaris per finançar un dèficit públic generat per un desbordament del tamany de l'Estat, és a dir, per una socialització creixent de l'economia.

Penseu, l'intervencionisme porta a això, l'intervencionisme porta a que si l'any 1977 quan comencen les idees lliberalitzadores teníem un 30,5 de fons captius, el febrer de 1984, tenim un 50%, després d'haver baixat aquell coeficient del 25 al 21, però havent-lo tingut de tonar a pujar, perquè des de desembre del 83, aquell coeficient que havíem baixat al 21 l'hem tingut que pujar un mig per cent per atendre els damnificats del Nord, de les inundacions del País Basc, i un 3,5% per ajudar a fer la política monetària (que un coeficient de caixa que l'havien pujat al 7,75, més un coeficient de dipòsits obligatoris que l'havien posat al 4%, més un 10% de certificats de regulació monetària, no eren ja suficients per a fer aquesta política monetària dràstica que s'ha de fer per finançar el dèficit del sector públic). I ens trobem ara amb un coeficient que se'n diu de caixa, que per a mi és una vergonya dir-ne de caixa d'això, i sé que no sóc jo sol en dir-ho, perquè això no és un coeficient de caixa. El coeficient de caixa de les institucions bancàries ha estat sempre aquella quantitat que l'entitat ha de tenir per fer front els desplaçaments que hi pugui haver entre els ingressos i les retirades de fons. Aquesta diferència, tècnicament, s'estima en un banc gran, mitjà, una mica ben organitzat, en un 3, un 4 ó un 5%. Dir-ne coeficient de caixa a un dipòsit obligatori en el Banc d'Espanya del 20%, no té sentit. Això és un coeficient de regulació monetària, això és un drenatge de fons per servir el finançament del dèficit del sector públic.

Aleshores, quin impacte produeix sobre el compte de resultats? Naturalment, el Banc d'Espanya que és, entre d'altres coses, vigilant de la rendibilitat del sistema, té l'obligació de veure si aquests coeficients de drenatge de fons es fan en condicions que assegurin la pervivència de la institució bancària. No pot dir, doncs aquest coeficient que estava al 5,50% sense remuneració i aquest 3% que estava al 10% de remuneració, el pujarem al 20% sense remuneració, o mantenint aquesta remuneració del 10%. Això no pot fer-ho, perquè sap que realment això és la ruïna, és la mort de les institucions, per tant ha d'intentar atemperar aquests coeficients, remunerant-los de la manera adequada perquè la institució bancària, la seva compte de resultats no en sofreixi desmesuradament.

Afortunadament, el Banc d'Espanya ha tingut aquest diàleg amb nosaltres i hem dit, molt bé. Quan hem pujat el coeficient del 7,75 més

el 4, que era una 11,75, l'hem pujat al 18, eventualment el 20, li hem de donar una remuneració congruent, perquè junt amb la remuneració que tindrà aquest 10% en pagarés del Tresor, doni un rendiment dels actius totals que no produeixi un impacte no absorbible per la banca, perquè el seu percentatge de rendiment sobre els actius totals és d'aquest 0,60 i tants que he dit, 0,87% que he dit.

El tercer punt era la gestió. El tercer punt és la gestió. La gestió són les despeses de transformació, que són despeses de personal, despeses generals i amortització d'actiu. Les amortitzacions d'actiu a la banca tenen poca importància, perquè encara que es pensi que hi ha molts immobles i moltes instal·lacions, el pes és relativament petit dins el total dels actius de la banca. El que té importància són les despeses de personal i les despeses generals. Les despeses de personal representen aproximadament el 70% del total de les nostres despeses. Per tant, aquí hi ha un treball molt gran a fer per part de la banca, de racionalització dels sistemes de producció, d'automatització dels processos, per suportar aquesta feina que tenim de cobradors del país, que és el que significa el descompte de lletres i cobrament de les lletres. Considero que un terç dels nostres efectius de personal està vinculat a la manipulació de la lletra. Hi ha una llei que està a punt d'arribar al Congrés gràcies a la Minoria Catalana al Parlament que va demanar aquesta modificació de la llei; si volem en parlarem, perquè és important veure com es pot modernitzar el tractament de la lletra de canvi, però un terç dels nostres efectius estan destinats a la manipulació de la lletra de canvi, és per tant una cosa molt pesant. Però de tota manera, en els últims anys, jo diria en els tres últims anys, s'està notant el resultat d'un esforç molt gran de la banca per reduir aquests costos de transformació. De fet, entre l'any 1982 i l'any 1983 s'ha donat un pas més. Si en el 82 tots els costos de transformació representaven el 3,07 del total dels actius, a desembre de l'any 1983 han representat el 2,95, o sigui que hi ha hagut 12 cèntims o 12 centèsimes de punt de baixa en els costos de transformació. Això compensa en certa manera la baixa del marge d'explotació que per altres conceptes tenim.

Hi ha un altre aspecte de l'activitat de la banca que també pot anar a favor de la compensació del fet de que s'estrenyi el marge financer i és el que cobrem per prestació de serveis. I és una batalla que jo he mantingut molt, impulsant a avançar en aquest terreny. Em sembla que és de justícia que cadascun dels clients de la banca pagui a tenor dels serveis que la banca li presta; hi ha una sèrie de serveis que el banc presta, que són el que en diem purament serveis, que són no inherents a l'ator-

gament del crèdit, que la banca presta d'una manera gratuïta. Hi ha molts, entre d'altres coses el servei de compte corrent, el subministrament de talonaris de xecs, la comptabilitat, l'abonament de rebuts periòdics, i tota aquesta activitat la banca l'ha prestat de manera gratuïta durant molts anys pensant que era una contraprestació a la captació de recursos a tipus d'interès molt baix. Com que actualment aquesta captació de recursos a tipus d'interès baix cada vegada es fa més petita, perquè els dipositants ja no mantenen saldos en compte corrent no remunerada, sinó que els excessos que puguin tenir més o menys estables els passen a impositcions a termini, a rendibilitats contractuals bastant més altes, em fa l'efecte que la banca ha d'entrar pel sistema de cobrament de les despeses que comporta la prestació de serveis, la prestació de serveis que són xecs, transferències, ordres de borsa, caixes de dipòsit, etc. Tots aquests serveis que no van vinculats al crèdit sinó que és la comissió mercantil a la prestació d'un servei. Això representava en l'any 1982, el 0,89% en els bancs en situació normal, a 1983 ja ha representat el 0,95.

Si mirem en comparació amb la banca americana, per exemple, ens adonem de que en el marge total pesa més del que pesa a casa nostra aquesta prestació de serveis, i això és perquè hi ha hagut durant molt de temps la costum de que l'usuari del crèdit, que és el qui vé a demanar el favor al banc, paga el que sigui, i aquest ha pagat despeses que havien de pagar els nostres, que rebien un servei sense contraprestació. I crec que no és de justícia i que cada pal ha d'aguantar la seva vela, i si resulta que un va al banc a demanar que li facin uns determinats serveis, no que li deixin diners, sinó que li prestin uns determinats serveis, ha de pagar el que aquests serveis costen a fi i efecte de que això no hagi de pagar-ho, involucrat dins el tipus d'interès, l'usuari del crèdit, el qui ve a demanar un crèdit, que perquè el necessita és disposat al que calgui.

Aquest és un altre dels elements que pot ajudar, diguéssim, a compensar el marge que es va estrenyent entre d'interessos passius, interessos actius.

S'avança doncs en les dues línies. Reducció de despeses de transformació, augment de productes de serveis no inherents a la funció creditícia.

Voy a formular dos preguntas muy distintas, una que le hago en su calidad de Presidente de la Asociación Española de Banqueros y ésta es de un orden muy pragmático, y la otra como persona que de alguna ma-

nera tiene que tener un juicio sobre la política económica española que se está llevando en la actualidad.

En cuanto a la primera, me gustaría que como presidente de la banca española valorara qué peso tiene en estos beneficios lo que yo llamaría la picaresca típica de la banca española en cuanto a la marcha ordinaria, en cuanto al día a día.

Pongamos el Banco A, y cojamos una persona que tiene una cuenta abierta. Puede encontrarse con la retención de determinadas transferencias, aunque estas transferencias vienen a través del sector público y hay evidencia de que son transferencias y llega el día tal, pero, entre que uno da la orden. . .

Entonces esta persona es muy posible que se encuentre en que aparece un descubierto en cuenta, un descubierto que es una cosa excepcional, pero está ahí, y en este momento puede perfectamente ocurrir que de hecho, aunque él no se dé cuenta, la banca le esté cobrando por este "favor" tipos de interés que suben por encima del 110%.

No se tiene en cuenta que están entrando y saliendo unos dineros, y que, lo que ha habido es un retraso en la valoración de algo que vino después, pero que si hubiera hecho bien desde el principio no habrían aparecido los números rojos.

Podría decir también que cuando la banca hace los pagos por cuenta de clientes, a efectos de valoración no se pone la fecha en la cual verdaderamente ha tenido lugar la compensación del talón, o lo que sea, sino la fecha de emisión del título mercantil que respalda aquel pago.

Creo absolutamente que no hay ninguna coincidencia entre el momento de admisión y el momento real en que verdaderamente hay un movimiento de cuenta. Todo esto se puede englobar bajo la palabra picaresca de la banca española; yo que he tenido experiencia en otras bancas, puedo decir que no funcionan de esta manera. Podrá ser el coste más o menos elevado, pero es todo mucho más claro y mucho más transparente: Mire usted, el negociar con este banco le cuesta esto, pero así de claro; no es esto, y luego otra cosa implícita, y luego jugando muchas veces con que gran cantidad de gente, que no entiende que pagar el 1% mensual del saldo que queda puede suponer no multiplicar eso por 12, sino que el tipo de interés efectivo que está pagando es algo tremendo.

¿Qué juicio le merece, desde su punto de vista en su calidad de presidente de la asociación bancaria, esta cuestión?. A mí me parece que desde el punto de vista de que hemos de entrar en el Mercado Común Europeo y hemos de estar en competencia con otras latitudes en el

aspecto bancario ¿no ha llegado el momento de poner un poco de orden en estas cosas, mirando hacia el futuro, por bien del propio país y del prestigio de la propia banca que todos deseamos?

La otra pregunta es, simplemente, qué juicio le merece la afirmación mantenida por el gobierno de que lo que se trata es de estimular la inversión privada. ¿Hay posibilidad de decir que honestamente queremos que la inversión privada se estimule?. No sé si existen proyectos de inversión capaces de satisfacer todos los costes que el inversor tiene que tener en cuenta sumando coste de dinero, la tasa de riesgos. . . ¿Qué opinión le merece?, ¿hasta qué punto es simplemente la típica afirmación que se dice en los periódicos, que se dice en la televisión y que queda muy bien, pero no resiste el más mínimo análisis?

Bien, o sea que veo que son dos clases de pregunta, muy distintas; en una tengo que defender a la banca y en la otra tendría que defender al gobierno. Me parece que son dos cosas completamente distintas.

En cuanto a la primera, lejos de mi decir que en la banca todo se hace bien, que no tenemos ningún pecado. Sé que los tenemos y que hacemos cosas que no están bien, y que, aún sin querer, a veces a las instituciones se les escapan cosas que no deberían hacerse. En este sentido harán bien los clientes en reclamar, en protestar, cuando observen que hay algo que no ha sido bien hecho. Sin embargo esto no puede interpretarse en el sentido tan generalizado que me ha parecido deducir de la exposición. No puedo negar que haya habido desviaciones, que pueda producirse incluso algún caso de esta picaresca a la que te estás refiriendo, pero que algunos de los ejemplos que se han citado, analizados de una manera serena y tranquila, no responden a este carácter negativo, malévolo, que se le ha querido atribuir. Está el problema de las transferencias: a mi entender los retrasos que se producen en las transferencias no son voluntariamente queridos por los bancos, sino defectos de su propio funcionamiento, que intentan remediar. En estos últimos tiempos, concretamente, se está trabajando muy intensamente en los grandes bancos españoles —los que forman el llamado grupo de los siete, que por desgracia en este asunto se han organizado informáticamente alrededor de dos centros de tratamiento, uno que se llama el 4B y otro que se llama CTB— para llegar a un acuerdo entre ellos, al que ya han llegado, para el tratamiento informático de las transferencias, de tal manera que pasándose las cintas magnéticas entre los bancos (a cuya operación han sido llamadas también las cajas de ahorro), pueda procederse a un tratamiento mucho más rápido de las transferencias.

Yo no puedo negar, porque quiero decir las cosas como son, que en el ejercicio de la función de captación de recursos, incluso cuando una transferencia rapidísima ejecutada a través de los medios informáticos llega a la sucursal de destino, si esta sucursal resulta que no tiene el beneficiario entre sus clientes, intente mediante gestión comercial decirle a este señor "abra cuenta para que le pueda depositar este dinero en su cuenta". No lo negaré, porque entre otras cosas es humano, es una función comercial que tiene el banco a desarrollar. Lo único que pido es que esto lo hagan en el mínimo tiempo posible para que si este señor dice no, mándemelo a mi banco, no tarde la transferencia en llegar a ese banco.

Pero en el punto a que se ha llegado en el tratamiento informático de transferencias, del cual ya tenemos muchos datos y una experiencia, porque funciona ya desde el mes de noviembre del año pasado, la rapidez para ir la transferencia de una sucursal a otra sucursal es enorme. Que pueda haber todavía algún retraso en el verdadero abono, en esta gestión comercial de captación de cliente, no lo negaré, pero creo que cada vez es bastante menor, entre otras cosas porque la competencia entre bancos es grande y esto que tú estás diciendo no deja de percibirlo el público, y cuando un cliente se da cuenta de que un banco no le da plena satisfacción tiene otros 129 en el país para ir a brindarle la prestación del mismo servicio.

Otro tema es el tema de las valoraciones. En esto tengo que discrepar algo. Realmente el dinero el banco no lo tiene en el momento en que se produce el apunte, sino en el valor de este apunte. A veces hay cliente que dice, pues yo no he tenido nunca números rojos. En realidad ha tenido números rojos, cuando se mira por valoración de estos apuntes. No se trata de la fecha en que se ha asentado sino en la fecha de valor que este asiento tenía, y cuando las cuentas se liquidan por valor sale efectivamente que el cliente ha sido deudor, aunque su cuenta no haya presentado números rojos. Por tanto, es normal que el banco cobre unos intereses por estos descubiertos que ha tenido.

Es cierto que a los descubiertos se les aplica un tipo de interés muy elevado, porque es una penalización al descubierto; pero no son tipos fuera de control, son tipos de interés que los bancos declaran al Banco de España, y el Banco de España inspecciona. Son libres de aplicar el que quieran, pero el que quieran tienen que declararlo, y este tipo que tienen declarado que van a cobrar a los descubiertos el Banco de España lo puede comprobar.

Yo creo que el tipo de interés que se aplica a los descubiertos debe

ser del orden del 24 al 25%, este es el tipo de interés. Es un tipo mucho más alto que el tipo de interés en operaciones de descuento o de crédito. ¿Porqué? Porque es una operación anormal, atípica, que debe penalizarse.

El tema de la comisión, cuando se traslada a interés anual equivalente, me parece que no es del todo correcto. Y esto se ve sobre todo en el descuento de letras. En el descuento de letras hay dos percepciones por parte del banco; uno es el interés y otro es la comisión. En principio, sobre todo después que se ha decretado la libertad de los tipos de interés efectivos, el interés es el precio pagado por la disposición del dinero. Por tanto, es función del tipo de interés y del plazo durante el cual has dispuesto del dinero.

La comisión es la contraprestación del servicio prestado; entonces mezclar los dos conceptos, sumarlos y llevarlos a tasa de interés anual puede conducir a resultados verdaderamente erróneos, porque si una letra es de pequeño importe y es de un plazo corto, el trabajo de cobrar esta letra, que es a lo que se refiere la comisión, es el mismo que si la letra es de importe alto y de plazo largo. Si se refiere esta comisión de cobro al plazo durante el cual la letra ha vivido para convertirla en una especie de tipo de interés anual, se está incurriendo en un error.

Para buscar lo que ha costado el descontar esta letra, hay que deducir del total de quebranto que han cargado en la cuenta, lo que hubiera costado por un método alternativo cobrarla: mandar un cobrador, ir uno mismo, cogiendo el tren o el avión, a cobrar esta letra de 300 pesetas a Vitigudino. Descontado esto, lo que queda es el coste financiero de la letra. Elevar las comisiones a tipo de interés anual puede ser distorsionante. Creo que cada cosa hay que considerarla como es. El interés es la contraprestación del uso del dinero, la comisión es el pago del servicio prestado.

Había otro tema, que era el de la inversión. Bueno, el gobierno ha presentado el programa económico a medio plazo y lo ha traducido en un cuadro macroeconómico para 1984.

Puedo estar de acuerdo en las previsiones de este programa macroeconómico en lo que se refiere a la participación en el producto interior bruto del consumo interior, aunque pueda pensar que el consumo privado sea menos del que espera el gobierno, y a lo mejor el crecimiento en términos reales del consumo público sea superior al que estima el gobierno, porque creo que el presupuesto tal como está concebido, todo él destinado a gastos de consumo, puede inducir a esto. Hay un crecimiento fuerte del consumo público y, en cambio, debido a la baja de los

salarios y debido a la imposición de las rentas, es decir, la detracción de la renta disponible que supone la actual evolución del tratamiento fiscal, más bien se inducirá a la disminución o al no crecimiento del consumo privado. Sin embargo, puede ser que entre los dos, el privado y el público, se compensen, y el crecimiento que prevé el gobierno en cuanto a la contribución al PIB del consumo, sea el que estima.

No puedo estar en absoluto de acuerdo en la previsión del gobierno sobre el crecimiento de la inversión en capital fijo. Prevé este año un 4,5% en términos reales, y el año pasado hubo una caída del 3% en términos reales. No creo que haya nada que pueda hacer cambiar la mentalidad del empresario para pasar de una actitud de abandono en la inversión, de desestimiento de invertir, a una actitud tan progresiva de invertir que suponga un crecimiento del 4,5% este año. ¿Porqué? Porque me parece que no se dan las condiciones financieras, porque mientras el Estado ofrezca para financiar su déficit, remuneraciones financieras del 16%, que con la desgravación fiscal pueden llegar al 20 y más, con la publicidad de televisión, radio, prensa y etc. que está haciendo, es muy difícil que el ahorro privado pueda encontrar inversiones industriales alternativas válidas. Y en segundo lugar, porque las condiciones de la contratación y de las expectativas de beneficio y de la seguridad de que esto se continúe, en el empresario me parece que no son tan fuertes como para cambiar. Por lo tanto, estimo que no, que si algo va a fallar en el plan macroeconómico del gobierno este año, será la inversión.

Si a esto le añadimos el desfase —dentro del programa verdaderamente admirable del gobierno en cuanto a reducir el crecimiento de los salarios, en este seis y medio que ha programado—, debido a que el sector privado no le sigue, porque los salarios están pactándose más bien alrededor del ocho, todo esto dará lugar a que este año de nuevo haya pérdida en el empleo, que haya destrucción de puestos de trabajo, y con el aumento de la población activa que vegetativamente se producirá, el porcentaje de paro aumentará un año más, en lugar de disminuir, en contra del programa del gobierno, cosa que el gobierno creo que ya ha reconocido en este momento, porque el presidente del gobierno ha dicho que hay que abandonar toda esperanza en cuanto a la creación de puestos de trabajo.

Em volia referir una mica al tema dels beneficis, en la relació que està tenint amb el dèficit públic. La meva pregunta es que està previst un coeficient d'inversió que encara no està ben delimitat, però en prin-

cipi m'imagino que hi ha tres trams, o això és el que diu, un que s'ha de cobrir amb títols públics, un altre amb finançament de la reconversió i un tercer tram que aniria per altres, per cèdules d'inversió, paper oficial, etc.

Hi ha tot un creixement de l'actiu captiu de la banca que porta al final a plantejar seriosos dubtes a la relació del paper d'intermediari que la banca privada està jugant. Si cada vegada tot aquest actiu està més controlat, no pot passar que a canvi dels beneficis, de l'assegurament dels beneficis de la banca a partir del finançament del dèficit públic, no es perdi la naturalesa pròpia que ha de tenir la banca privada com intermediària?. Voldria que vostè valorés quins efectes pot tenir a la llarga.

I després d'això, un segon tema, com veu al respecte l'evolució del sector privat durant aquest any?.

El segon tema és les crisis bancàries. No és qüestió d'entrar-hi a fons, però sí m'agradaria que concretés quina és la posició de l'Associació respecte al finançament del cas de Rumasa; sé que hi ha una proposta del ministeri d'hisenda a la que en principi l'AEB d'entrada no hi és totalment favorable. M'agradaria saber si proposa algun tipus d'alternativa. I lligat amb això, què ha semblat la solució donada al cas del Banc Atlantic des del punt de vista de l'AEB?.

Molt bé, són preguntes molt oportunes i interessants. Primer, el coeficient d'inversió. Evidentment hi ha un projecte de llei, però és una llei marc, una llei de deslegalització donant facultats al ministeri d'economia i al Banc d'Espanya molt àmplies, que després s'haurà de desenvolupar a través d'ordres ministerials o circulars del Banc d'Espanya.

Pel que sabem d'aquesta llei, que suposo que serà debatuda en el Congrés, i pot estar aprovada cap el mes de juny o juliol, té un altre aspecte que és el del coeficient de garantia de bancs, del que també podem parlar; però pel que es refereix a les inversions obligatòries, efectivament estableix com dos sostres, un que és un coeficient de regulació monetària, que és el que li falta tot just després, immediatament després, d'haver-se creat el coeficient de caixa, per a poder practicar la política monetària en aquesta actual situació de dèficit del sector públic.

El coeficient de caixa, que em dit que estava a l'11,75 l'eleva al 18 amb un sotre del 20, però aquest coeficient del 20 no és suficient per fer el drenatge de recursos del sistema creditici per finançar el dèficit del sector públic. Aquest drenatge, passar de l'11,75 al 20, suposa retirar del sector privat aproximadament un bilió dos-cents, un bilió tres-cents mil milions. Molt bé, però això no seria diguessim eficaç, si s'ha-

gués diluït el drenatge que ja s'havia efectuat mitjançant la collocació dels certificats de regulació monetària que el 31 de desembre era d'un bilió vuit-cents cinquanta mil, dels quals un bilió set-cents mil estaven en mans de caixes i bancs.

Per tant, d'alguna manera o altra s'havia de consolidar aquest drenatge de fons que ja s'havia fet d'un bilió vuit-cents cinquanta mil a 31 de desembre i com que són instruments de 90 dies de termini, s'havia de consolidar. I aleshores, com que el coeficient de caixa ja no té marge, ens n'anem a agafar el que vostè n'ha dit un tram del coeficient d'inversió obligatòria. I aquest tram es situa en el 10%. Lo que suposo que serà el projecte de llei per anar a les Corts, parla d'un sostre, d'un sostre del deu per cent que només es pot utilitzar a efectes de regulació monetària, de tal manera que si demà, Déu ho faci, el dèficit del sector públic baixa, no es pot utilitzar aquest 10% a una altra finalitat. O sigui, 10% que la banca ha de cobrir, comprant pagarés del Tresor, ha de tenir sempre un 10% de la seva cartera en pagarés, 10% de la base computable en pagarés del Tresor. Molt bé, com que això no es pot fer per llei, perquè la llei no està feta, com estic dient, hi ha hagut un pacte voluntari, o sigui, el Banc d'Espanya crida als bancs i a les caixes, els hi diu, això us ho posarem per inversió obligatòria, però no tenim sostre només que per tres punts i mig, que ja estan posats en l'ordre ministerial del mes de gener, els sis punts i mig que falta, perquè no els poseu voluntàriament? I nosaltres diem, molt bé, els hi posarem mentre feu la llei, perquè com sabem que la fareu, mentre més val que ho posem.

Està bé. A canvi de què? Doncs a canvi de que ho fem entrar d'una manera gradual. I amb això no ens defensem tan nosaltres, defensem precisament aquests empresaris privats que pateixen de la manca de finançament com a conseqüència del finançament que s'emporta el sector públic. I com a conseqüència d'aquesta manca de finança hi pot haver una elevació dels tipus d'interès, perquè d'allò que n'hi ha poc el preu puja, no? Per tant, nosaltres mirem de fer-ho, la introducció, el més suau possible, defensant els nostres propis interessos però també els interessos de la nostra clientela que és l'empresari privat.

Bé, aleshores, diem, ho fem? Ho fem. I això ja funciona. Voluntàriament la pràctica totalitat dels bancs i una majoria de caixes cada desena van al banc d'Espanya i demanen els pagarés del Tresor que necessiten per cobrir aquest 10% de percentatge complementari de coeficient de caixa. Aquest és el primer tram. Bé, això serà llei a meitats d'estiu, serà llei, mentres és un pacte voluntari, però fa el mateix.

Després hi haurà un altre tram que efectivament serà el de fons pú-

blics i exportació. Diuen que seran intercanviables, en el sentit de que si un banc vol dedicar-se més a l'exportació, no caldrà que compri tants fons públics. Si no vol, és clar, és una alternativa, una opció entre seguretat, més seguretat, i menys rendibilitat, menys seguretat més rendibilitat. Els fons públics aquests de que estem parlant són al 7,25 en realitat al 7,38, i el crèdit a l'exportació és de l'11%. Molt bé, el crèdit a l'exportació té més risc, els fons públics no tenen cap risc. Doncs els bancs poden fer l'opció entre una cosa i l'altre, i aquest serà el segon tram.

I després hi haurà un tercer tram, que és el que en diuen el calaix de sastre, on hi haurà la resta, o sigui bens d'equipament, vivenda, agricultura, possiblement capital de risc per les empreses en reconstrucció, en reconversió industrial, etc., tot això. Tot això pot arribar a pujar, molt bé, un 10 per una banda, un 25 per l'altra, pot arribar a ser un 35. Encara que dic que amb aquesta divisió una banda només es pot utilitzar com a regulació monetària i que per tant no és adiconable, sino fos necessari, perquè no sé quan deixarà de ser-ho, però si no fos utilizable no es podria acumular a l'altre.

Vint-i-cinc per cent obligatòria, deu per cent, trentacinc; vint per cent, cinquanta-cinc. Cinquanta-cinc per cent dels nostres recursos estan captius de disposicions administratives; això és cert. Tot això no significa que està perdent-se la funció de la banca privada com a intermediari entre l'estalvi i l'empresari privat, demandador de fons.

Jo no arribaria a anar tan endavant. Sempre vaig dir, abans de que el partit socialista guanyés les eleccions, que a mi em semblava que els socialistes espanyols eren més pragmàtics que els socialistes francesos. Em sembla que s'assemblen més els socialistes espanyols als socialistes alemanys i anglesos que als socialistes francesos; els francesos són més ideòlegs, més dogmàtics; els espanyols en la mesura que la línia que actualment sembla que governa el partit perduri, em sembla que son més pragmàtics.

Per tant, em fa l'efecte de que no han tingut mai l'idea de la nacionalització de la banca. Perquè la nacionalització de la banca és un expedient dogmàtic, ideològic, però d'escassa rendibilitat pràctica. Es pot fer el mateix sense nacionalitzar la banca; és més intelligent no nacionalitzar la banca i utilitzar-la de la manera que el partit en el govern la vulgui utilitzar.

L'ideologia socialista, que no la té solament el partit socialista, perquè aquesta socialització de l'economia és un verí, és un virus que tenen inclús els partits més conservadors, és una cosa que està infiltrada a la

nostra Europa. Només en sembla que s'està salvant ara, després d'haver passat una crisi bastant profunda, l'economia dels Estats Units, que està tornant cap el lliberalisme, aquell lliberalisme dels pioners, que van fer gran aquell país en aquella època, quan el risc era alguna cosa que valia la pena de ser corregut. Hem passat una crisi, que és la crisi de la seguretat, tot està pagat, no tenim que arriscar-nos a res, tot està cobert, aquí no pot passar res. Això, a part de que és aburridíssim, això envellaix els pobles, fa ineficaços els pobles, em fa l'efecte de que això és un virus. Potser és un producte de les doctrines keynesianes, no ho sé, no em vull ficar en camisa d'onze vares, però em fa l'efecte que això és una cosa que ha afectat a tothom, ens ha afectat a tothom, no solament als partits socialistes. L'intervencionisme de l'estat és molt generalitzat.

L'idea de desenvolupar la banca al servei del finançament del creixement del sector públic es pot fer sense necessitat de nacionalitzar la banca. A mi em sap molt de greu de convertir-me de banquer privat, que és el que va destinat a ajuntar l'estalvi amb l'empresari que demana fons, en un recaptador d'impostos, o sigui d'anar a captar recursos del públic, pagant-li l'interès que aquest estalvi vol, per després donar-lo a l'estat al tipus que ell el paga, que naturalment ha de casar perquè nosaltres poguem seguir vivint, perquè financiem el dèficit del sector públic.

Naturalment no em fa cap mena d'illusió. Malgrat tot, no tenim més remei que fer-ho perquè la banca, a part de ser una empresa privada, i crec que és bo que segueixi essent privada, i crec que el govern si és conscient preferirà que continui essent privada, té un evident vessant de servei públic, de prestació de servei públic, i per tant, ha de col·laborar amb el govern constituït, sigui quin sigui.

Per tant, doncs, encara que ens sàpiga greu i em dolgui convertir-me en recaptador de l'estat, no tenim més remei que fer-ho, i mirar de fer-ho de la millor manera possible, tant per nosaltres com pel nostres clients d'actiu i de passiu.

Aquesta era, em sembla, la primera pregunta, que no sé si queda contestada.

Bé, l'impacte de tot això sobre el crèdit privat és lamentable. La Tabla 2 es un resum general del que està passant i el que passarà molt probablement. I és que si mirem 1982, de la nova finançació a tota l'economia, que va ser de tres bilions dos-cents seixanta i un mil milions, el sector públic va estirar de 901.000 milions, dic va estirar perquè ell com que és el primer fa el que vol, i el sector privat que és el residual, el que es conforma amb el que li deixen, les engrunes que li deixen, dos bilions tres-cents seixanta mil. Això, prescindint ara de la

participació del PIB en percentatge del total, vol dir que el sector públic va disposar del 28% dels recursos de l'economia, i el sector privat del 72%. Això a 1982.

TABLA 2
Financiación de la economía

	1982	1983	1984
	<i>(miles de millones de pesetas)</i>		
Financiación nueva al:			
Sector público	901	1.319	1.700
Sector privado	2.360	2.083	1.265
Total	3.261	3.402	2.965
PIB a precios de mercado	19.911	22.623	24.856
	Por ciento del PIB		
Financiación nueva al:			
Sector público	4,53	5,83	6,84
Sector privado	11,85	9,21	5,09
Total	16,38	15,04	11,93
	Por ciento del total		
Participación en la financiación nueva:			
Sector público	27,63	38,77	57,34
Sector privado	72,37	61,23	42,66
Total	100,00	100,00	100,00

FUENTE: Asociación Española de la Banca.

A 1983 el percentatge que s'emporta l'estat és del 39% i el percentatge que li resta al sector privat és del 61%.

Les previsions que fem per 1984, són que es poden canviar les torques, es pot passar la ratlla. I el sector públic pot disposar del 57% i el sector privat quedar-li el 43%.

Això és el repartiment dels nous recursos de finançament de l'eco-

nomia de 1984 tal com els veiem ara. Per baixar una mica més el detall, s'ha elaborat el balanç del sistema creditici sobre la base d'un sostre de creixement de les disponibilitats que el govern fixa en el 10,5%. Suposant que les disponibilitats creixin un 10,5% i estimant el creixement dels altres passius del sector privat, tots els recursos del sector privat per 1984 podem preveure que creixin un 10,3%.

Per el total de disponibilitats significa passar de 22,5 bilions a 24 bilions vuit-cents, és a dir, un increment de l'ordre de dos bilions tres-cents mil de nou finançament de l'economia per 1984. S'han de repartir, en què? En sostenir el saldo positiu del sector exterior i sostenir el saldo positiu del crèdit intern. Són els elements. Nosaltres tenim el passiu del sistema creditici que s'utilitza, i aquest és l'actiu, amb el sector exterior i el sector interior, que es compona de públic i privat.

Molt bé. El sector exterior és autònom respecte al sistema creditici. Serà expansiu o regressiu o contractiu segons que el saldo net creixi o disminueixi, és a dir, segons que les nostres reserves internacionals pugin o baixin. Si pugen el Banc d'Espanya ha de comprar divises, ha de comprar dòlars, per tant ha de crear pessetes, és expansiu el sector exterior. Si tenim un sotre que no permet que l'expansiu passi d'aquest sostre, vol dir que tot el que creixi al sector exterior com a conseqüència de la compra de divises que el banc d'Espanya ha de fer, pessetes que llança, que crea per comprar aquestes divises, les ha de donar de menys al sector intern, o sigui al públic i al privat; és un sostre; molt bé.

Aquí faig una hipòtesi molt moderada des del punt de vista del sistema financer. Se suposa que el saldo net del sector exterior creixera més cinc-cents milions de dòlars. Afortunadament jo penso que serà molt millor, penso que les nostres reserves a 1984 poden créixer potser 2.500 o fins 3.000 milions de dòlars, per ara va molt bé. El primer trimestre, contràriament al que succeeix els altres anys, el primer trimestre està augmentant les nostres reserves exteriors. Això és fruit de varies coses: millora la nostra balança comercial, millora la nostra balança de compte corrent, està augmentant l'entrada de capital a llarg termini, va començar ja a finals de l'any passat, està creixent actualment a un ritme fort; d'això en té, no la culpa, sinó és causa, les millors perspectives respecte del tipus de canvi de la pesseta, els tipus d'interès intern en aquest moment són més alts que els tipus d'interès extern tenint en compte el risc de canvi, el risc de cobertura de canvi. Si ara per exemple l'eurodòlar val l'11% per dir alguna cosa, la cobertura a sis mesos del risc de canvi no està només que al 5 ó el 6%, lo qual vol dir que el crèdit extern

cobrint-se del risc de canvi pot estar de l'ordre del 17%. Com que l'interès aquí és més alt, i això és el que em fa preveure que els tipus d'interès aquest any, no pugin sinó que més aviat es mantinguin o tendeixin a baixar, doncs vol dir que hi ha una tendència a venir diners de fora. Per tant, el sector exterior és molt possible que tingui un saldo positiu superior al que diem aquí. Naturalment que en la mesura en que aquest saldo sigui conseqüència de l'endeutament del sistema creditici, el saldo net pot ser que no tingui només que aquest augment del 14%.

Agafant aquesta positura, diem conservadora, diríem pessimista des del punt de vista sector exterior, optimista des del punt de vista de conducció de la política monetària, ens quedarien 24 bilions 289 mil pels actius interns, que s'ha de repartir entre el sector públic i el sector privat.

Naturalment el finançament del sector públic dependrà primer de tot de quin sigui el dèficit. El govern parla d'un dèficit inicial d'un bilió tres-cents mil, i a mi em fa l'efecte que l'opinió més estesa dels experts és que podríem pensar que el dèficit s'elevi, real, a un bilió set-cents mil. Si s'ha de finançar un bilió set-cents mil, depèn de l'èxit que tingui el govern en finançar-ho col·locant deute públic d'aquest que venen per la ràdio o la televisió, o pagarés del Tresor, dels que intentem vendre nosaltres, comprant-los i passant-los a la clientela.

Si això no té èxit, la diferència anirà a buscar-ho al Banc d'Espanya i la contrapartida del Banc d'Espanya és la retenció o el drenatge de fons del sistema. De que passi una cosa o que passi l'altra, en els dos extrems podríem dir, dependrà de que l'apellació del sector públic al sistema creditici vagi entre un bilió cent mil o un bilió quatre-cents cinquanta mil. Doncs de que passi una cosa o passi l'altra, dependrà que el creixement del deute del sector públic al sistema creditici creixi del 31% a un 41%. Aquesta, diguéssim, és la forquilla, d'un 31% a un 41% de creixement.

Molt bé. Si hem dit que el total dels actius interns creixen un 10%, si n'hi ha un dels que estira d'aquest creixement a raó d'un 31 ó un 41% vol dir que l'altre, que és el sector privat li ha de quedar per força bastant menys del 10, i aquest bastant menys del 10, pot anar entre un 7,3 i un 5,3. I això és el que crec que pot ser el creixement del finançament del sistema creditici al sector privat. Un creixement de l'ordre entre el 5,3 al 7,3.

Aquest finançament es fa via crèdit. Com que valors té poca importància, podem centrar-nos en via crèdit, i serà entre el 5,5 i el 7,5 diguem, per fer números rodons. Entre el 5,5 i el 7,5 de creixement del

crèdit al sector privat si el dèficit del sector públic es situa en un bilió set-cents; en aquesta hipòtesi de creixement del comportament del sector exterior i si el finançament d'aquest dèficit, d'un bilió set-cents, es fa apellant al sistema creditici, entre un bilió cent i un bilió quatre-cents cinquanta.

Bé, què significa aquest creixement del 7,5 – 5,5. Doncs significa que l'hem de comparar amb l'11,5 aproximadament que hi va haver l'any passat i el 15,5 aproximadament que hi va haver ara fa dos anys, quan la inflació ha baixat però no ha baixat tant com signifiquen aquests percentatges.

Jo apoio totalment la política monetària dràstica del govern, en ordre a la lluita contra la inflació. I em fa l'efecte de que si volem que la inflació baixi del 14 al 12 i del 12 al 8, no tenim més remei, entre d'altres coses, però no única i exclusivament, de tancar l'aixeta de la moneda, del diner, tancar l'aixeta. Es a dir, fer una política monetària més dràstica. Si a l'any 1982 les disponibilitats líquides van créixer el 14 i el 83, el 13, em sembla bé que aquest any creixin el 10,5, si es vol fer la lluita contra la inflació. El que no em pot sembla mai bé, és que el repartiment d'aquestes disponibilitats líquides que creixien abans el 16, després el 14 i després el 13, i ara el 8, es faci amb un repartiment entre sector públic i sector privat que va completament a la inversa.

Fa tres anys, agafant el sector públic el 27, ara agafant el 38, l'any vinent agafant el 52. Això és el que em sembla que no és defensable des del meu punt de vista, i és el que és totalment objectable i el que fa que el sector privat resulti expulsat, expulsat dels mitjans de finançament de l'economia a conseqüència de l'excessiu, desbordant dèficit, que és conseqüència de l'excessiu, desbordant tamany de l'estat, del sector públic.

Per això, jo sempre dic, ja sé que és una frasse molt lliberal, que amb menys estat viviríem millor.

Aleshores, què succeirà, què succeirà pel sector privat? Bé, també depèn una mica d'aquest sector privat que tracti amb les caixes, tracti amb el crèdit oficial, tracti amb la banca privada. No serà igual el comportament de tots. El crèdit oficial també fa uns programes de creixement voluntaristes, és a dir, molts de nosaltres, perquè sí, perquè tenim els mitjans, perquè l'Estat ens els donarà o els agafarem de la banca privada perquè ens els doni, doncs nosaltres creixerem entre el 15 i el 16%. Molt bé, perquè sí. Les cooperatives també creixen entre el 9 i el 10, però són poca quantitat les cooperatives; les caixes probablement creixeran més que els bancs, el crèdit de les caixes creixerà més que els bancs, fa anys que es comporten més dinàmicament. Seria llarg d'ex-

plicar i hi té que veure una mica el sector exterior, té que veure també els instruments d'intermediació. Les caixes creixen més dinàmicament, els bancs es poden doncs trobar inclús en una forquilla entre el 3,5 i el 2% de creixement del crèdit, que vol dir una cosa com de l'ordre dels set-cents mil millions, que serà tot el que pot tenir, la banca privada per donar de nou crèdit aquest any.

Sé que no fa molt heu parlat amb el professor Rojo, que ha parlat de la M4 o de la ALP, o sigui dels actius líquids del públic, com a variable intermitja més adequada, perquè reflexarà d'ara en endavant potser més adequadament el comportament monetari del producte interior. D'acord, no obstant amb una salvetat: hi ha hagut una discrepància creixent entre la taxa de creixement de les disponibilitats líquides M3 i aquest nou agregat monetari ALP o M4 com a conseqüència de la proliferació dels instruments de desintermediació monetària.

Es veritat que hi va arribar a haver quatre punts i mig de diferència, a juny del 83, quan el governador del Banc d'Espanya va dir, sigueu tan amables de no fer-ne més. Però també és veritat que aquesta diferència radica principalment en la difusió dels pagarés del Tresor, que són una part integrant d'aquests altres actius líquids del públic que no formen part de les disponibilitats monetàries, que s'afegeixen.

Quins són aquests altres actius? Hi ha els bons de caixa, títols hipotecaris, lletres circulants sota endós bancari, operacions d'assegurament que em sembla que és una cosa exclusiva de "la Caixa", que ho fa "la Caixa" això, cessió d'actius. Els pagarés d'empresa, són un altre actiu líquid del públic, instrument de desintermediació per el qual la banca no intervé, perquè no garanteix l'operació, el més que fa és servir de comissionista, de buscar una empresa que faci aquest "comercial paper", que nosaltres hem importat sota la forma de pagarés d'empresa. En aquestes operacions la banca només fa de corredor, diu a l'empresa, emeti, jo col·loco, busco el client, etc., però no avalo, això redunda en benefici del sector privat. Però el que principalment fa créixer els actius líquids del públic en relació al creixement de les disponibilitats són els pagarés del Tresor, que han augmentat d'una manera desmesurada.

Els que estan en mans del públic —els que estan en mans del sistema creditici és apellació del Tresor al sistema creditici, de l'Estat al sistema creditici—; això va començar el mes d'octubre de l'any 1981, el 31 de desembre de 1982 ja era 59.000 milions, el 31 de desembre del 1983 hi havia 350.000 milions, s'havia multiplicat per sis; és una taxa de creixement enorme, no?. Quan em diuen a mi que el creixement del finançament al sector privat no l'has de mirar pel creixement del 10,5 de

les disponibilitats, en tenim un altre agregat monetari, que ho expressa més bé, que és l'M4, que és la ALP y la ALP, em diuen, creixerà dos punts més, el 12,5%, molt bé, aquests 2,5 punts que hi ha de diferència se'ls menjaran tots i encara en faltarà, el creixement dels pagarés del Tresor, dels que naturalment el sector privat no es beneficia en absolut.

Bé, doncs per tant a mi em fa l'efecte que el creixement del sector privat serà petit, sobre tot el que pugui fer la banca, i que no vindrà alleugerit ni millorat com a conseqüència del creixement d'aquests altres actius. Potser es desenvolupin els pagarés d'empresa, potser. Això dependrà una mica de la imaginació o de l'agilitat, potser sí. Però si el que volen és que no passi del 12,5, i no hi ha furat suficient pel pagarés del Tresor, el governador cridarà i dirà, no facin més pagarés d'empresa.

El tema Atlàntic és molt ràpid. Quan el senyor Boyer el dia 23 de febrer va tenir la deferència, que jo li agraeixo molt, de dir-me, posa la televisió que ara el Sotillos dirà que hem expropiat Rumasa, jo li vaig dir: i el Banc Atlàntic també?. Quina necessitat hi ha?. No podem fer altra cosa, ho comprenc, però no podem fer altra cosa.

Bé, ara ell ho ha reafirmat. Si aquell dia haguessin pogut o haguessin pensat que podien, no haurien expropiat el Banc Atlàntic, perquè el Banc Atlàntic era un banc molt diferent dels altres bancs de Rumasa, tenia un accionariat en aquest país, minoritari, important, tenia una gestió molt independent de la holding, no tenia compromesos els actius en les empreses de la holding, com ho tenien els altres bancs de l'organització, i per tant es podia considerar que era un banc diferent, s'havia pogut considerar que era un banc diferent.

Jurídicament diuen que no va ser possible, molt bé. El fet és que ara, en el moment de la reprivatització, han pensat que s'havia de fer dos paquets, el Banc Atlàntic i els altres disset. Aleshores es tracta el Banc Atlàntic d'una manera diferent; al Banc Atlàntic evidentment no s'aplicava el programa socialista que deia que els bancs privatitzats amb cabdals públics, no podien, els bancs sanejats amb cabdals públics, no podien ser reprivatitzats. No s'ha aplicat perquè el Banc Atlàntic no ha necessitat cap ajut extraordinari de l'Estat; no vull dir que no fos un banc que no tingués un defecte de provisions, etc., que tingués riscos, però no havia necessitat una ajuda especial, per tant, no s'aplicava; malgrat això hi havia, i vosaltres ho sabeu tan bé com jo, hi havia una corrent política i sindical en contra de la reprivatització del Banc Atlàntic, corrents que volien (com hi va haver en el moment de Banca Catalana —que també el que volien és que fos un banc que anés a parar a l'Estat—) que anés a parar al menys al Banc Exterior d'Espanya, etc.

Aleshores, es va perfilar aquesta oferta àrab, d'una espècie de holding propietat d'aquests tres estats àrabs, que es veia que estava decidit a anar per totes; volia fer una oferta per quedar-se aquesta organització. A mi em sembla que aleshores va ser el moment en que el govern va suggerir la presència minoritària del Banc Exterior dins d'aquesta oferta a fi i efecte de donar satisfacció a tothom, i dir hi ha una part pública. Però no serà un banc públic, per quan no depèn ni del pressupost ni la gestió està assegurada per l'Estat, sinó que és una cosa privada. Ho porten uns financers àrabs exteriors, un senyor que és llibi encara que es digui saudí, que portarà la gestió. Molt bé, és un financer acreditat. Aquesta oferta doncs es va perfilar amb una participació minoritària del Banc Exterior que dóna una certa pinzellada de nacionalització per donar satisfacció a determinats sectors que pressionaven en aquesta línia. Perquè això és evidentment una decisió política.

L'oferta nacional que hi va haver i que va arribar al final, era d'un banc nacional de primer ordre. Abans se'n va perdre pel camí una que a mi m'hauria agradat, perquè era una oferta que conservava la presència dels accionistes catalans minoritaris: el Banc Atlàntic hauria pogut ser doncs una continuació d'aquell Banc Atlàntic que van fer uns senyors catalans, fa anys, i que després, per les coses de la vida, va anar a parar a aquesta intervenció del holding Rumasa. Com a oferta hauria pogut ser, si hagués prosperat, bonica; es va perdre en el camí, no va arribar al final, no va fer oferta. Aleshores es van trobar només l'oferta d'un banc nacional de primer ordre i aquesta oferta àrab. Ni el Fons de Garantia de Dipòsits ni la Comissió Assessora van ser capaços de recomanar-li al govern ni una cosa ni l'altra. Van presentar una i altra de les ofertes, avantatges i inconvenients d'una i l'altra.

El govern ho va mesurar des del punt de vista merament econòmic i evidentment l'oferta àrab era més alta que la del banc nacional, com no podia per menys de ser, ja que el banc nacional feia una oferta tècnicament màxima, el que es podia pagar per un banc que està establert aquí, que té una xarxa extensíssima i que això li aportava el que li pogués aportar.

El banc àrab, que és un banc no resident, pagava una prima d'entrada en el país per quedar-se amb una organització que és la número dotze del ranking de dipòsits, no?. Si un banc estranger per establir-se aquí paga 2.000 milions de pessetes per obrir una, o com a màxim tres sucursals, amb restriccions en quant a captació de recursos importants, entrar a quedar-se amb una organització de moltes sucursals, dotze, número dotze del ranking, no valdrà 3.200 milions de pessetes, que diu

que és la diferència que hi havia entre una i altra oferta?. Probablement sí, per tant doncs no hi havia dubte que el banc aquest no resident podia pagar més que l'altre. El govern entén que aquesta oferta era més beneficiosa per l'Estat, les consideracions d'ordre polític s'hi ajunten i li dóna. Acabat. I ja està.

Entrem aleshores amb els altres disset bancs. Pels altres disset bancs el govern diu "els vull sanear". El forat del holding és de tant, això ho ha de sanear l'Estat, l'Estat farà una absorció d'aquest forat, amb càrrec al pressupost. Naturalment el pressupost no ho pot pagar tot d'una vegada, i, per tant, farà un deute, un deute a llarg termini; el servei d'aquest deute, amortitzacions i interessos anirà al llarg de tants anys al pressupost de l'Estat. Pagarem tots els espanyols aquest forat a través del pressupost de l'Estat. Ara bé, la banca també ha de contribuir en aquest preu que costarà a tots els espanyols, d'una manera especial. Perquè? Perquè si aquests bancs haguessin anat al Fons de Garantia de Dipòsits, els bancs haurien tingut que absorbir la meitat del forat que tinguessin, perquè el Fons de Garantia de Dipòsits està fet a mig entre el Banc d'Espanya i els bancs.

En aquell moment es va dir, això no hi pot anar perquè ensorraria el Fons de Garantia, i efectivament l'ensorra, perquè no tenia recursos per una cosa semblant. Les pagaran amb els anys, no? Molt bé. Ara diuen, ara que ja està, tenim que cridar a la banca perquè contribueixi. Diem, molt bé. Es tracta de saber si aquests 400.000 milions, com a forat avui està, si era 260 en començar, doncs ha passat un any i mig, i en un any i mig les pèrdues han anat creixent. D'aquestes 400, quants estan a les empreses, quants estan en els bancs? Qui ho sap? Es un repartiment, molt bé, la part que hi tinguem que col·locar als bancs, d'això la meitat ho ha de pagar la banca. I aquí és per on està, diguéssim, la fórmula que s'està en aquest moment buscant. O sigui, una emissió de deute públic a un tipus d'interès i un termini que sigui subscripta per la banca, de manera que la banca contribueixi com a conseqüència d'aquesta subscripció, contribueixi en una determinada proporció en el sanejament de l'operació Rumasa.

Naturalment que això no s'acaba si no es contempla amb la reprivatització dels disset bancs. Aleshores les dues coses van lligades. Els bancs que siguin disposats, sigui per imposició, sigui "voluntàriament", a quedar-se aquests bancs, a quedar-se aquest deute, seran els que tindran que veure de quina manera poden quedar-se aquests bancs que, encara que quedin sanejats per aquesta operació, són bancs que tenen un excés de plantilla molt gran, són bancs que tenen unes despeses generals

molt per sobre de la mitja de la banca i per tant, són bancs pesats, difícils de portar endavant. Perquè, com tothom sap, no eren més que uns instruments de recaptació de fons per a les empreses no bancàries del holding.

Bé, i això és el que aquests dies s'està tractant i jo espero que això, d'una manera o altra, acabi i sobretot acabi bé la crisi bancària, perquè això sí crec que efectivament és el final de la present crisi bancària.

I això em sembla que és el que ens brinda l'oportunitat i el repte, diria, el repte d'estar preparats per la crisi bancària del segle XXI, o la que ens pugui venir, perquè no n'estem mai. El Fons de Garantia de Dipòsits dels Estats Units el van fer l'any 30, quan la crisi del 30, del 29. Després de 50 anys de vida, el Fons de Garantia de Dipòsit dels Estats Units és una institució potentíssima que resol amb una bufada, de divendres a dilluns, les crisis bancàries, que són moltes les que es presenten als Estats Units, perquè també són molts els bancs que tenen, no?.

Molt bé, a nosaltres ens ha passat al revés, quan la crisi ja estava incovada no teníem cap instrument per sortir al front. Es va fer el Fons de Garantia de Dipòsits l'any 1977, quan el dia de Reis del 78 es va presentar el primer cas de crisi bancària. Hem tingut que fer front a tota la crisi amb les quotes dels anys a venir, les quotes que tenim de pagar. Els Estats Units ho han fet amb les quotes que havien pagat, o sigui aquesta és la gran diferència.

Doncs ara em sembla que nosaltres, en aquest moment de repòs, en que no hi ha crisi bancària, en que estem tranquils, que tot s'ha concentrat, la banca està molt concentrada, podem tenir, —jo no tic pressa— podem tenir la visió de crear un Fons de Garantia de Dipòsits que ens hagi de servir pel futur. I jo l'únic que demanaria és que aquest Fons atengués a dues consideracions. Una, salvar la confiança, com ha vingut fent fins ara, en el sistema financer espanyol, és a dir, que la gent sapigués que hi ha un organisme que vetlla per la supervivència de les entitats, però que al mateix temps mantingués viva la flama del risc. Es a dir, que la gent pensés que no és el mateix dipositar en un banc que en un altre, que no és el mateix encara que aquest banc pagui més interès que l'altre, que per sobre del milió i mig, o la xifra que sigui, que estigui assegurada, que garanteixi a l'estalvi modest la integritat dels seus estalvis, ja que no té elements suficients per discernir si una institució és millor que una altra, aquesta seguretat vingui combinada amb la penalitat que puguin suportar els dipositants importants per sobre d'aquesta quantitat assegurada quan inclús se salvi la institució, perquè quan se salvi la institució sàpiguem que han de patir, que han de sofrir alguna

merma els seus estalvis, equivalent a la que haurien tingut si la institució en lloc de ser salvada hagués anat a la fallida, hagués anat a la suspensió de pagaments. Perquè si hagués anat a la fallida s'hauria d'haver liquidat, i els dipòsits assegurats es cobrarien íntegrament, però els que estan per sobre de l'assegurament cobrarien el 50%, el 60% o el que fos, no?.

Doncs alguna cosa que faci compatible, com estan fent els americans, la confiança en el sistema i el manteniment del risc. Perquè la gent pensi, i els gestors dels bancs pensin, que no tot està pagat, que no es pot fer qualsevolga bestiesa, que tot està cobert. I els dipositants que no busquin qui paga més interès, sinó que mirin, aquest major interès que em paguen pot ser que un dia l'hagi de pagar jo, amb una retallada del principal.

La pregunta que vull fer fa referència al compte de resultats de l'any 83. Veient el marge d'explotació, l'any aquest 83 ha estat gairebé excepcional per la banca, doncs ha passat de l'1, 54 a l'1,82.

Estic comparant la xifra de l'any 82 que donava el Banc d'Espanya amb la de l'any 83, apareguda a la premsa. Aleshores a partir d'aquí intento de fer unes conclusions que vull sotmetre al seu judici. Si fem la divisió de l'any en dues bandes, en primer semestre i segon semestre, arribaríem a una conclusió que podria ser la següent. Durant el primer semestre hi ha una millora molt gran i una rebaixa molt gran en els costos d'explotació, sempre parlant en termes de rati, i un empitjorament del marge d'intermediació, mentre que en el segon semestre es pot arribar a la conclusió de que el que fa tirar molt amunt el marge aquest d'explotació és precisament la millora que hi ha en el marge financer. Fent així números a grans trets he mirat de buscar una anàlisi causal i que aquests 0,28 punts que millora el marge d'explotació en el darrer semestre, segon semestre, es deuen, un 71% a la millora dels productes financers, un 7% a una baixa en els costos financers, un 11% a la millora en d'altres productes, i un 11% en la millora dels costos d'explotació. Si arribem a la conclusió de que al segon semestre, la millora aquesta que es produeix a la banca és deguda als productes financers, i ens fixem en com ha anat la última xifra en termes de demanda de crèdit com en els tipus d'interès, podria haver-hi algún malintencionat que pensés que això està molt relacionat amb la puja que es produeix en els tipus d'interès dels certificats de regulació monetària, que em sembla, si fa o no fa, entre el primer semestre i el segon hi ha una diferència per terme mig

de cinc punts, del 17 al 22. Jo la pregunta que li faria és si vostè creu que es podria establir aquest parallelisme.

El segon apartat seria que aquestes xifres d'operacions amb el Banc d'Espanya via actius monetaris condueixen a que, si no tinc malament les dades, el mes de setembre representaven les operacions, és a dir, productes menys costos, aproximadament el 15% del marge d'intermediació de la banca. I si ens fixem aquesta mateixa xifra sobre el marge d'exploració anava a un trenta i pico per cent, xifra que a mi em sembla que és realment molt elevada i que és fins i tot perillosa per la banca, doncs li crea una dependència molt gran del Banc d'Espanya i dels tipus d'inversió.

Tanquem l'any i comencem l'any 84. Se'n van en oris els certificats de regulació monetària i es fa el nou coeficient de caixa, aquest nou coeficient de regulació monetària, que em sembla molt més encertada la nomenclatura que no pas l'oficial.

Aleshores, amb aquest nou coeficient, què passa? Com vostè comentava, es tracta de que no empitjori la situació de la banca. Per a fer això el que es fa és augmentar els punts aquests d'11,75 al 18 i cada un d'aquests punts marginals addicionals, si els números que he fet així per sobre no estan malament, venen a representar per la banca privada aproximadament una remuneració al voltant del 19 al 20%.

Aleshores la pregunta que jo li volia fer finalment és si vostè creu que amb aquesta remuneració que s'ha donat als punts addicionals de coeficient de caixa es compensa el mal que se li fa per una altra banda, però si no segueix essent molt perillosa aquesta dependència que té la banca del Banc d'Espanya en aquest punt concret, és a dir, dins del seu compte de resultats. Perquè si demà, aquests senyor diuen que baixen el tipus de remuneració del 13,5 al 13 ó al 12,5 suposo doncs que hi podria haver una, que se'n podria ressentir, vaja. Simplement això.

Jo li confessaré que no he seguit bé l'anàlisi que ha fet de xifres, perquè és parla d'un marge que no coincideix amb les meves definicions, però em fa l'efecte que és igual en relació a la conclusió a que vostè arriba i la pregunta que em fa.

Vostè em ve a dir. Establert aquest sistema de coeficient de caixa i aquest sistema de coeficient de regulació monetària addicional al mal anomenat coeficient de caixa, que en definitiva és, tot junt, un 30%. Depèn de la voluntat del que agafa els fons més que d'aquell que els dona, és a dir, depèn del Banc d'Espanya la remuneració. En el tram que excedeix del 5%, l'ha fixat en el 13,5, i en aquests 10 punts addicionals

la tenim en aquest moment fixada en el 15,77%, mitjançant una subasta especial que vam fer, i això ha servit perquè el dany que sobre el compte de resultats de la banca s'ocasiona com a conseqüència dels nous instruments de regulació monetària no sigui massa gra. Això no pot canviar d'avui a l'endemà per una mera decisió administrativa?, que el Banc d'Espanya digui allà on remunerarà 13,5 remunerarà 10, i allà on remunerava 15,77 no remunerarà més que 14 ó 13 ó 12. Té tota la raó. Es així, és exactament així. Contra això només hi ha el diàleg i el sentit comú. Quan nosaltres vàrem establir amb negociacions amb el Banc d'Espanya, que si passàvem d'un coeficient de l'11,75 que tenia una remuneració mitja de l'ordre del 3,70, em sembla que era, perquè era la barreja d'un 7,75 al zero i un quatre per cent al deu, i això hi afegiem doncs els deu punts que teníem, que estaven col·locats en certificats de regulació monetària que efectivament en el primer semestre havien estat de l'ordre, diguéssim, del 20 ó del 21%, i en el segon semestre havien baixat, havien anat baixant gradualment fins arribar a un 17,5 a final de l'any. Nosaltres vàrem dir, això quins resultats ha donat a la banca?. Aquests coeficients obligatoris, tant; els nous, ens haurien de donar alguna cosa que no fos molt per sota d'això, perquè si és molt per sota d'això els resultats de la banca en sortiran molt danyats. I aleshores no es volia que el mal fos molt gros.

Molt bé, aleshores hi va haver un diàleg. Una part d'aquest diàleg va ser aquesta subasta especial que va fer acudir el Banc d'Espanya per compte de tots nosaltres, com vostè sap molt bé, per quedar-se un bilió set-cents mil al 15,77, que són els que anem nosaltres ara demanant cada desena, perquè sinó hauríem d'anar comprant els altres de subastes ordinàries que com he dit abans ja estan gairebé per sota del 15.

Tenim garantit durant un any aquesta cobertura, el que passarà l'any que vé, no ho sé, suposo que el sentit comú s'imposarà també, però no hi ha cap mena de dubte que des del moment en que nosaltres tenim que cobrir això amb uns pagarés que emet el Tresor i que, per tant, està en la seva mà donar-los a un preu o donar-los a un altre, està naturalment tenint a la seva mà una part important de la rendibilitat de la banca. Això és evident. Es una dependència, no hi ha cap mena de dubte, però és una dependència que neix, precisament, d'aquest mal de que he parlat abans.